

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het aanspreekrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1884 (Stadtsblad no. 124).

Zondag 16 Januari 1887. No. 473.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden / 1.30. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandlaren, Poëdirectoren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 108, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van leidegaven en Verzoeken 10 Cent per regel.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 108, Amsterdam.
Insendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Van des menschen verlossing.

VIJFDE ZONDAGSAFDEELING.

III. (Slot.)

Die ziel die zondigt, die zal sterven. Ezechiel 18: 4.

Vraag 14 en 15 hooren bijeen. Het schijnt twee vragen te zijn, doch feitelijk zijn ze saam slechts één munt met zijde en keerzijde. Vraag 14 zegt wat niet, Vraag 15 wat wel kan. En beide malen wordt er in Vraag 14 en in Vraag 15 gehandeld over twee zelfde wetten, waaraan de plaatsvervangende op zedelijk terrein gebonden is. Inzake van beide Vragen toont dit duidelijk. Immers in beide vragen wordt de noodzakelijkheid besproken, en dat de plaatsvervanger zelf menschelijk is en dat deze menschelijkheid meer dan menschelijk, dat hij God zij. In de onmiddellijke voorafgaande Vraag was dan nu aangehouden, om wat oorzaak er niet aan te denken viel, dat de zondenaar zelf iets aan zijn verlossing toebrengt. Iemand zelf, die dagelijks zijn schuld meerder maakt, en al wat dagelijks inkomt toet reeds voor dien dag schuldig is, kan uiteraard nooit ook maar het allergeringste inhalen, maar raakt ook met de uitnemendste bedoelingen, steeds verder en verder achteruit. Iets wat tevens in licht opgesloten, dat ook een ander zondenaar nooit voor ons kan intreden. Want iemand, die zelf reeds ondergaat en wegstijgt, hoe zou hij zijn broeder immer kunnen verlossen? Hij zou zijn rantsoneer nooit kunnen geven.

Hiermee is dit eerste punt dus gedaan. Onder de zondige menschen, en anders zijn er niet, is geen plaatsbepalend middel daar ooit te vinden.

Nu echter werpt de Catechismus de belangrijke vraag op: Zoo dan al de zondige menschen geen rantsoneer kan aanbrengen, zou er dan geen ander onzondig schepsel kunnen zijn, dat ten deze voor den gevallen menschen opkome?

Dit kan niet op de dieren, maar moet op de engelen slaan. Want wel werden de dieren in den offerdienst des Ouden Verbonds als plaatsbepalende zinnebeelden geslacht, teneinde aan de oude kerk de verlossing die in Christus Jesus is af te schilderen; maar profetisch naar psalmist na psalmist heeft in den naam des Heeren, Israël steeds gewaarschuwd, om deze zinnebeelden of symbolen toch nooit voor het wezen aan te zien. Neen, offerende en brand-offers: de Heere niet begerd. Het bloed der stieren en der bokken kon niet verzoeken. Het was niet naar het bloed van var en ram dat door de gerechtigheid des Heeren Heeren gedost werd.

Bij dieren kan van zonde geen sprake zijn. In dieren is geen zedelijk leven, waarin trekken van het Beeld Gods staan, en reeds daarom is het onmogelijk dat ooit een dier in zijn sterven voor den menschen in de plaats trede. Het dier geeft een vacht af, waarmee de menschen zijn maaktheid kan dekken, maar achter die schorten en vellen blijft hij die hij was.

Vonden we dus voor de zedelijke plaatsvervanging in Vraag 13 den vasten regel: dat ze niet kan noch mag plaats grijpen, tenzij vooraf het vollagen bankroet van den schuldenaar gebleken zij; — hier hebben we nu deze tweede: dat het wezen dat in zedelijke zin de plaats van den schuldenaar zal vervangen, zelf zedelijk van aard moet wezen, en dies geen dier kan zijn.

Maar kon het dan ook wellicht een engel zijn? Engelen zijn, evenals wij menschen, wel terdege wezens van zedelijken aard. Engelen zijn wel niet op gelijke wijze als de menschen naar 't Beeld van God geschapen, maar toch toont heel de Heilige Schrift, dat ook zij met dit Deugdenbeeld van 's Heeren heiligheden in rapport staan. En bovendien de engelen staan ook in betrekking tot den menschen. Met name tot 's menschen geestelijk leven. De Heere zelf heeft ze besteld en uitgezonden om medewerkers te zijn van onze zaligheid.

Niet onnatuurlijk komt dus bij den Catechismus de vraag op, of wellicht een creatuur uit de orde der engelen ten deze plaatsvervangende zou kunnen handelen voor den schuldenaar menschen? En hierop nu luidt zijn antwoord: „Neen, dat kan niet, want ten eerste wil God aan geen ander schepsel de schuld straffen, die de menschen gemaakt heeft”. Een antwoord, waarvan het gewicht in het oog springt, omdat er de gerechtigheid Gods aan hangt. Gerechtigheid, het klare, doorzichtige woord zegt het u, gerechtigheid eischt, dat de schuld daar thuis worde gezocht, waar de schuld is, en niet ergens anders. Al het verzet der ongelooften tegen de dusgenaamde „Bloedtheologie” ging dan ook steeds uit van het op zich zelf volkomen juist beweren, dat het niet aanging de straf over te brengen daar waar geen schuld was. Hun fout was slechts, dat ze het mysterie van Golgotha niet begrepen, en aldus tegen het plaatsbepalend lijden van Christus een bedenking inbrachten, die niet opgaat, omdat juist in onze gereformeerde belijdenis van de verzoening zoo streng aan dezen eisch van het recht wordt vastgehouden. Immers ook wij houden op grond der Heilige Schrift staande, dat de straf niet anders kan neerkomen dan daar, waar de schuld was.

Ware dus de schuld, die te delgen stond, een afzonderlijke, particuliere schuld van dezen of genen persoon geweest, dan, het spreekt vanzelf, zou deze particuliere persoon die ook zelf hebben moeten boeten, en ware plaatsbepalend onmogelijk geweest. Waar geen gemeenschap van schuld bestaat, kan ook geen overgang van deze gemeenschappelijkheid bestaan in straf.

Nu staat intusschen de zaak zoo, dat de zondenaar iets particuliers van dezen of genen persoon, maar iets gemeenschappelijks van ons geslacht als één geheel is. Aparte menschenlijke zonde is er niet. Alle zonde komt uit de moederzonde van Adam en zit met den levenden vezel aan die moederzonde vast en is er door gevoerd. Alle zonde is en vormt dus één organisch geheel, en dit organisch geheel der zonde zit niet in één menschen, maar ligt in ons geslacht als zondanig. De schuldige is dus niet de éne enkele afzonderlijke menschen, maar de schuldige tegenover God is onze menschenlijke natuur als zondanig, ons geslacht als één geheel, en die van den enkelen menschen voortvoert te niet dit geheel in levend contact staan. De schuld ligt dus in onze menschenlijke natuur. Ons geslacht is de overtreder. En daarom moet dan ook in onze menschenlijke natuur, door één die voor dit geslacht kon opkomen, de schuld worden geboet en de straf worden gedragen. Zoo alleen verkrijgt de gerechtigheid Gods haar eisch.

Met een engel ware hier dus niets uit te richten. De engelen die staande bleven hebben niet de minste gemeenschap van schuld aan 's menschen schuld. Zij zijn staande gebleven toen hun mede-engelen voor eeuwig vielen. En ook daarvan afgezien is hun natuur niet onze natuur. Ze zijn andere wezens dan wij menschen zijn. Ze hebben een ander leven. Ze zijn principieel van ons menschen afgescheiden. Tusschen een menschen en een engel heeft God de Heere een scherpe grenslijn gelegd. En hoewel ook pantheïstische sentimentaliteit van een verengelen van menschen gebazel heeft, zoo leert Gods Woord ons toch, en daar blijft het bij, dat zulk een overgang volstrekt ondenkbaar is. Engel wordt een menschen nooit.

En waar nu alsoo de overgang in de natuur van menschen en van engel ontbreekt, moet ook ontbreken de gemeenschap van schuld, en kan er dus ook geen sprake van gemeenschap in overneming van de strafte zijn. Heel dit denkbeeld, alsof er bij „engelen” redding ware te vinden moet dus weggevoerd. De strafte onzer zonde is een strafte van ziel en lichaam beide. En reeds het feit, dat de engelen geen lichaam bezitten, maar onlichamelijke geesten zijn, maakt, dat zij ook uit dien hoofde, des menschen straf nooit dragen konden.

Vanwege de gerechtigheid Gods is en blijft het derhalve, dat overmits de schuld in onze natuur en ons geslacht rust, ook onze natuur en ons geslacht moet boeten en straf lijden, en dus de vraag of eenig wezen al dan niet die boete en di: straf zou kunnen overnemen, allereerst hangt aan deze andere, of zulk een wezen zelf onze natuur bezit, behoort tot ons geslacht, en in die natuur voor dat geslacht kan opkomen.

Zoo neen, dan kan hij ook geen verlossend middelbaar wezen. Zoo wel, dan natuurlijk is hij niet in weerwil, maar juist krachtens de gerechtigheid Gods, de aangewezen held om voor ons door te breken.

Vandaar dat de Catechismus dan ook tweeledig de zaak aldus vaststelt: 1º, het kan geen ander schepsel zijn, want de schuld ligt in ons menschen, en dus door ons menschen moet ook de straf gedragen; en 2º, eisch is derhalve dat wie het bewerken zal een waarachtig en rechtvaardig menschen zijn. Waarachtig beteekent hier „echt”, „wezenlijk”. Zoodat hij het niet schijnt, maar het inderdaad is. Wat wij nu echt en wezenlijk noemen, noemde men eertijds of oprecht of waarachtig. Er moet dus niet gedacht, dat hier tegenspraak zou zijn met het Schriftwoord: „Alle menschen zijn leugenachtig en God alleen waarachtig”. De uitdrukking „waarachtig” heeft met de „waarheid Gods” hier niets te maken. Er wordt alleen mede bedoeld, dat wie als menschen deze zal optreden, het niet alleen schijnen moet, maar ook moet zijn.

Dit alles loopt dus volkomen zuiver. Slechts wordt er nu nog aan toegevoegd, dat deze echte menschen ook tegelijk onzondig moet wezen, en dit is het wat de Catechismus noemt: „een waarachtig en rechtvaardig menschen”. Rechtvaardig beteekent hier niet dat zulk een rechtvaardig in zijn doen met menschen zou zijn; maar dat het recht Gods niets tegen hem te klagen had. En de wonder eisch waarvoor we alzo komen, is deze, dat de Verlossende Middelaar niet kan zijn een dier of engel, maar moet zijn menschen; echt menschen; onzer één; en dat hij toch, hoezeer ook tot ons behoorende, en in ons geslacht ingeworteld, aan de moederzonde ontkomen en van de moederschuld vrij moet zijn. Iets waaruit men tevens ziet, hoe ver van de waarheid enkele Neo-Kohlibrigianen afwijken, die ingang zoeken te geven aan de zondige voorstelling, als hadde ook op Christus de erfschuld in Adam gerust. Men lijst van zulke uitingen, als men ze ook maar hoort!

Doch nu het tweede punt! Terwijl nu de zedelijke plaatsvervanging reeds den wonderen en schijnbaar onmogelijken eisch stelt, dat die plaatsnemer menschen als wij en toch tegelijk anders dan wij, d. i. zonder zonde of geheel rechtvaardig zij, voegt nu de Catechismus er ten tweede nog dezen anderen eisch aan toe, dat hij in kracht en vermogen al het creatuurlijke te boven ga.

Hij zegt toch in Vraag 14: „Ten andere: zoo kan ook geen bloot creatuur den last des eeuwigen toorns Gods dragen en anderen daarvan verlossen”; en baseert hierop in Vraag 15 den eisch: „Dat hij sterker dan alle schepselen, en dies mede waarachtig God zij”